

Inserati se sprejemajo in velja tristopna vrsta:

8 kr., če se tiska 1krat,

12 " " " " 2 " "

16 " " " " 3 " "

Pri večkratnem tiskanju se cena primerno zmanjša.

Rokopisi

se ne vračajo, nefrankovana pisma se ne sprejemajo.

Naročnino prejema opraviščstvo (administracija) in ekspedicija na Dunajski cesti št. 15 v Medijatovi hiši, II. nadstropji.

SLOVENEK.

Političen list za slovenski narod.

Po pošti prejemati velja:

Za celo leto . . . 10 gl. — kr.

za pol leta . . . 5 " — "

za četrto leta . . . 2 " 50 "

V administraciji velja:

Za celo leto . . . 8 gl. 40 kr

za pol leta . . . 4 " 20 "

za četrto leta . . . 2 " 10 "

V Ljubljani na dom pošiljan velja 60 kr. več na leto.

Vredništvo je Florijanske ulice št. 44.

Izhaja po trikrat na teden in sicer v torek, četrtek in soboto.

Kdo bo zdaj naš voditelj?

To vprašanje se že zdaj živo ponavlja in pretresuje. Nekteri se bojé, da se bodo začele razprtije. Da se temu v okom pride, treba se nam zdi, da precej pojasnimo svoje stališče o tem vprašanju. To je istina, da nobeden sedaj živeč h voditeljev in poslancev nima take splošno priznane veljave, kakor jo je imel nepozabljivi „oče“ Bleiweis. Ko je na Češkem Palacky umrl, prevzel je vodstvo narodne stranke dr. Rieger; pa on je bil že prej priznan kot drugi vodja narodne stranke, toraj mu je bilo lahko, stopiti na prostor Palackega. Pri nas pa imamo zdaj več umnih, za narod zaslužnih voditeljev, ki jim vsi zaupamo in hvalo dajemo, pa vendar nobeden iz njih vse ostale toliko ne nadkriluje, da bi si mogel prilastiti vodstvo v narodnem taboru. Ali smo toraj brez vrhovnega poveljnika? Ne; naš vrhovni voditelj je naš narodni program, ki se izraža v geslu: vse za vero, domovino in cesarja.

Od vseh priznani voditelj naroda je umrl, pa njegov program še živi, njegovo geslo je tudi naše geslo, in pod tem geslom in pod to zastavo se lahko vsi zbiramo, kakor poprej. Če bi se ne mogli zediniti v osebi vrhovnega voditelja, zamoremo in moramo pa se zediniti v skupnem programu. Staro geslo „za vero, domovino in cesarja“, pod katerim geslom se je ranjki oče Bleiweis toliko časa boril, mora biti od vseh priznani prapor, okoli katerega se bomo zanaprej zbirali. Načelo stoji nad osebo, načelu se je moral klanjati tudi pokojni voditelj, toraj je bilo načelo, to je narodni program, že poprej naš

vrhovni voditelj, in ta voditelj nam ni umrl. Ako smo zvesti svojemu načelu, ako se pošteno naprej borimo za naše svetinje, ako postavimo katoli. vero, domoljubje in narodni program nad osebo, potem je kači razprtije strupeni zob iztrgan, in ona postane neškodljiva.

Toda načelo je abstraktna, nevidna stvar; telesni ljudje hočemo imeti tudi telesnega voditelja, ki v svoji osebi predstavlja idejo, za katero se borimo. Tudi zsnaprej ne bomo mogli brez telesnih, živih voditeljev biti. Na vprašanje pa, kateri naj bodo tisti voditelji, odgovarjamo:

Voditelj naroda se ne izvoli, kakor poslanec, ampak on si mora zaupanje celega naroda zaslužiti z vtrudljivo hojo po trnjevi poti delovanja in vojskovanja, požrtovanja in podučevanja. Ranjki Bleiweis si je svojo veljavo sam priboril in prislužil; tako bo ostalo tudi zanaprej: kdor se bo za naš program, za naše pravice in vzore najbolj čvrsto in pogumno, nesebično in umno, iskreno in vstrajno boril, kdor si bo za narod največ zaslug pridobil, njemu bo tudi narod največ zaupal in največ hvale vedel. Varujmo se toraj preprirov in spletek, medsobojne mržnje in prevare; po tej poti si nihče ne bo pridobil stalne od vseh priznane veljave; ne gledajmo toliko na lastno čast; ne vrivajmo se vsak na prvo mesto, ampak prepustimo ga drugim, če ga zaslužijo; bodimo poštenu, delavni, za narod izkreno vneti, pred vsem pa odkritosrčni! Kdor si bo za narod pridobil resničnih zaslug, tega bodo hvale vse stranke, on si zna pridobiti splošno zaupanje ter stopiti v vrsto naših voditeljev.

Kar se tiče našega lista, izrečemo lahko z mirno vestjo, da smrt velikega rodoljuba ne

bo pri nas čisto nobene spremembe prouzročila. Kakor smo že prej, ko je oča Bl. še živel, hodili čisto samostojno pod narodno zastavo „za vero, dom, cesarja“, tako bomo hodili tudi za naprej. List je bil katolišk in ostane; bil je naroden in ostane, bil je avstrijsk in ostane.

Naš program je čisto jasen, naše vedenje popolnem določeno in lahko umljivo: kdor se bo poganjal za naš program, tega bomo hvaleli, kdor mu bo naproti delal, tega bomo grajali, naj bo potem Peter ali Pavel. Prepriro ne bomo iskali, vselej pa bomo pripravljene odbijati napade na naše svetinje.

Osebnih preprirov so nam zoperni, najrajši se borimo „načelo zoper načelo.“ Če so vsi takega mnjenja, potem se ni bati nobenih razprtij; lahko bomo skupaj stali pod narodno zastavo, ki jo je ranjki velikan toliko let in tako krepko nosil v svojih rokah. Kar osebnega namestnika po dr. Bleiweisu tiče, je da oes prazno in nepotrebno ugibanje. Čas, značaj in delovanje nam ga bode že pokazalo. S tem se zdaj zadovoljimo ter delajmo pošteno vsak na svojem mestu.

Politični pregled.

V Ljubljani 2. decembra.

Avstrijske dežele.

V moravski Ostravi so se uprli delavci in nečejo več pod takimi pogoji delati. Omeniti je treba, da ti ljudje delajo v rudokopih pod zemljo in sicer za 30 do 40 kr. na dan. Pa še te groše morajo nazaj dati, ker je vsak delavec prisiljen, svoje potrebščine kupovati v tovarniški štacuni, kjer je vse dražje. Če se

Flavija.

Prizori krščanskega življenja iz četrtega stoletja.

A. Hurel. Pred. Vilinski.

(Dalje.)

XXVII.

„Periculis ex falsis fratribus . . .“

Še sta prebirali samostanski občini besede nagrobnega spomina, kar ji zadene kakor iz jasnega strela; „prepoved“, interdikt.

Odkodi je prišel ta strašni udarec? Kdo ga je prouzročil? Kteri razlog ali ktera preteza bi ga mogla opravičiti? Na to si betlehemiški gostje v prvem iznenadenju niso mogli odgovoriti.

Roka, ki je v obadva samostana treščila z izobčenjem, ni mogla biti druga ko škofa jeruzalemskega, ker samo on je imel zapovedovati betlehemcem. Pa ktera zmota, ktera brezvestna zvižaja je vodila to roko? Slabotni, lahkoverni pastir ni bil mož, da bi izdajal svojo vest, krivice pa ni poznala njegova naravnost.

Eusebij je menil, da mu je zopet opravičiti

s kovarstvom Luskija in Rufine; pa ker sta bila v ostri oprezbi, jima torej ni bilo mogoče, da bi eden z drugim občevala in pisma pisala. To je bilo prvokrat, da sta bila po nedolžnem obdolžena. Pa sta se znala tako očistiti, da ju nikdo več ni sumil.

Po drugi strani si pa tudi betlehemci niso bili v svesti kakega zagreška, ne v nauk, ne v življenju, ne v cerkvenih postavah, da bi zaslužili toliko kazni in pokoro. Kaj storiti? Na kaj se odločiti? Nobeden ni mogel ostati v takem stanu. Za nobeno ceno se pobožna naselba ni tala odklati od cerkve edinosti.

Eusebij piše jeruzalemskemu škofu, prosil ga, naj mu naznani, za kteri pregrešek, za katero krivico da je betlehemska cerkev tako strahovito udarjena. Pismo je ostalo brez odgovora in neznosno položje je moralo trajati.

Ni hujega, ko po krivem zadetemu biti, niti častnega kaj, kakor pred vsemi toženemu biti. Prav čudno je bilo to in ob enem zelo mučno, da so bili obsojeni, pa da se niso mogli taki obsodbi upreti, ne se opravičiti, da

celo uzroka tej obsodbi niso mogli izvedeti. Ali to je bilo še vse premalo.

Prava muka pa je bilo tem nežnim vestem pobožnih, gorečih in čistih src, da so bili oropani božje službe, da se bili brez poduka, brez kruha milosti, da so niso smeli zbirati ne k molitvi, ne k petju, na kratko, da so morali izgubiti vse, karkoli jih je v tem blaženem zavetju tolažilo in vzdrževalo.

Kaj je bilo to utočišče sedaj družega ko navadno gostišče? Ni bilo več stanovanjske bogoljubih duš, ne hiša božja, nego šator, ki se postavi zvečer, zjutraj pa zopet popravi. Mesto reka uhod lepšajočega: Domus Dei, justu intrabunt in eum, zadostovalo bi bilo napisje: zavetje tujcev. Ni bil več pristan, kjer barmolomni najdejo rešenje in počitek, ampak le na pusti obali izdolbljena votlina, ki dá brambe za en dan.

Kaj se je naredilo iz Eusebijevih sanj in Metelinih upov? Brez koristi so bile zadane velike svote in prevelika gorečnost. Kaj niti v puščavi ne najdejo gostoljubja? To je bilo še toliko hujše, ker jim je bil zabranjen Betlehem, hiša kruha, mesto puščave in vender

pomislili, da so lastniki teh rudokopov najbogatejši ljudje v Avstriji, namreč Rothschild, Königswarter, Todesco in drugi judovski milijonarji, potem se mora reči, da je to v nebo vpijoča krivica, da pusté ti bogatini, ki v milijonih plavajo, svoje delavce skor od glada in revščine poginiti, ker morajo ti reveži cel dan pod zemljo kopati za 30 do 40 kr. in potem še te solde v fabriško štacuno nazaj znositi, če hočejo borno živeti. Kjer se z ljudmi tako nekrščansko dela, tam se ne smemo čuditi, da se socializem bolj in bolj širi. Naši delavci v Ljubljani so vendar gospodje in dostikrat bolje živé, ko mojstri sami; zato se mi temu upiramo, da bi se pri nas razpor delal med mojstri in delavci in da bi se trosili socialistični nauki. Kjer se pa z ljudmi tako dela, kakor na Ostravi in po mnogih drugih tovarnah in rudokopih, tam delavcev ne moremo obsojati. Tu se pač jasno vidi, od kod pride socializem: samo od pomanjkanja krščanske ljubezni; če se delavec gospodarju ne smili, potem tudi gospodar ne more pričakovati, da bi ga delavci ljubili.

O delovanju **državnega zbora** poročamo v dopisu iz Dunaja.

Slovenci bodo gotovo vsi hvaležni svojemu poslancu, g. dr. **Vošnjaku**, da se je tako krepko potegnil za narodne srednje šole. Malo tolažilno je sicer, kar mu je minister Konrad odgovoril; vendar je upati, da se bo Konrad počasi udal. Rekel je namreč, da manjka še šolskih knjig, sicer pa ni nič ugovarjal. Dajmo toraj hitro prirediti vse šolske knjige, da tega izgovora ne bodo imeli! Konrad se vedno sklicuje na kranjski deželni šolski svet, in ta nemškutarska skupščina je morda kriva, da nimamo še narodnih šol. Kdaj bomo enkrat rešeni tega šolskega sveta? Kdaj Lienhartov, Pirkerjev, Gariboldijev in drugih Kočevarjev in tajkrajnerjev?

Kar se pa ravno šolskih knjig tiče, g. ministru odgovorjamo, ker se je od naše strani že stokrat odgovarjalo, od une strani pa ravno tolikokrat preslišalo in odbijalo: Izrecite, da bode prihodnje šolsko leto v naših srednjih šolah slovensko predavanje in porok smo vam, da se slovenskih knjig ne bode manjkalo. Kdo bode pa sicer drage šolske knjige zalagal iz svojega žepa, če naprej ve, da jih ne bode sto prodal!

so prišli semkaj hrane iskat, v Betlehem, ki niti bleva ni imel za-nje, v katerem bi mogli pravi častilci Boga moliti v duhu in resnici.

Za vse, posebno Flaviji je bila ta dogodba strahovita skušnjava. Upala je, da najde sebi prostora ondi med zibeljo Boga in grobijo matere. Mislila je, da se ji ondukaj steko dnevi, ali kot devi, kakor materi božji, ali kot soprogi, kakor Emiliji. Ta izgled ji je bil kar hipoma zastrt. Kako bi ji moglo telo bivati tu, kjer duša ne more živeti in kako bi duša živela tu, kjer pogreša nadnatornega kruha?

Nove vožnje po kopnem in po morju, na katerih je toliko trpela, toliko nevarnosti prestala, te so jo hudo strašile in to po pravici, ker je bila obložena z detetovo zibeljo in materinim grobom. Da bi bila še sama! Pa ne; v vertinec svojega osode in zgodepolnega žitja in bitja bi morala še druge zapleti. Da ne bi bila tako krščanska, zmogel bi jo bil obup, kakor pesnikovega junaka, če bi bila mislila, da se ji nesreča ponovi; zato je iskreno k Bogu molila, naj ji skrajša čas tolikega poskušanja.

Ob ustajenju bila je navada, da so škofje in duhovniki iz dolóčene okolice sešli se in

Vnanje države.

Bizmark ima svoje križe z nemškim državnim zborom. Bolj in bolj se približuje katoliški stranki. Rekel je javno v zboru, da se ložej porazume s katoliki, nego z neprednlaki. Nekteri listi še vedno trdê, da se bodo **sv. oče** v Fuldo na Nemško preselili.

Srbi so se popolnem razcepili na dve stranki: eni so z arhimandritom Mihajlom in za prijateljstvo z ruskim narodom; drugi pa so sovražniki Mihajlovi in Rusije, ter hočejo od Rusije popolnem neodvisno Srbijo. Če s tem le ne pridejo v madjarsko odvisnost!

Izvirni dopisi.

Z Dunaja, 1. decembra. (Tauffererjeva interpelacija. — Državni zbor. — Interpelacija o deželanski banki. — Coroninijeva zadruha. — Naučni minister baron Konrad. — Sočutje o Bleiweisovi smrti.) Baron Taufferer se je po večletnem spanji včeraj predramil, in prvo, kar so zadele njegove še nekoliko zaspane oči, bil je ukaz pravnega ministra Pražaka, v katerem višji sodnji v Gradcu naroča, naj sodnijam naznani, da odlok najvišje sodnije, ki je bila zavrgla slovensko razsodbo sodnije kamniške, češ, da je sodnjski jezik nemški in ne slovenski, nima postavne moči. da velja samo za imenovani primeritev. Baron Taufferer misli, da g. minister s tem ukazom sega v pravice sodnij, kar pa nikakor ne sme, in kar nasprotuje postavi o neodvisnosti sodnikov, dalje trdi, da je bil na Kranjskem že skoz 100 let sodnjski jezik nemški in da mora tudi odslej ostati, se huduje nad „Slov. Narodom“ in „Slovencom“, češ, da vsled omenjenega ukaza šuntata in vznemirjata slovensko ljudstvo in naposled v javni seji državnega zbora ministra slovesno vpraša: Zakaj je razposlal omenjeni ukaz? in mu je li znano, kako ga tolmačij Slovenci, ki vsled tega po svojih listih napadajo veljavo sodnjskih razsodb, spodbijajo neodvisnost sodnikov in spodkopavajo veljavo sodnij. Vidi se, da je bil g. Taufferer res zaspan, ko je popisal to menda od Rechbauerja skovano interpelacijo, sicer ne bi bil mogel prezreti onih peragrafov sodnjskega reda, ki je že zdaj veleval, da se morajo izreki prič zapisati v njih jeziku, da se jim mora protokol, preden ga podpišejo še

enkrat prebrati itd. Ako toraj priča zna samo slovenski, mora se protokol zapisati v tem jeziku, ker sicer bi mu ga pač ne bilo treba še enkrat brati, in ravno tako bi bila odveč postavna določba, ki ukazuje, da naj se protokol na glas narekova, kar je postava oboje zaukazala zaradi tega, da navzoči slišijo in ako bi ne bilo prav precej tudi lahko popravijo, kar se zapiše v protokol in kar morajo potrditi s svojim podpisom. G. baron naj se le vmiri; kadar bo on imel opraviti pri sodnji, bo gotovo nemški opravil, da bode to bolje umel in ga kak slovensk sodnik ne bo prevaril. Ali ravno tako sme tudi slovenski kmet zahtevati, da naj se pri sodnji protokol zapiše v njegovem jeziku, ker tudi njemu ne more biti vse eno, kako se njegove besede zapišejo in zasujejo. Razun te interpelacije je včeraj tudi poslanec Dobihammer vlado vprašal, kako misli odpraviti hude posledke, ki jih morajo trpeti živinorejci naših planinskih dežel, odkar je Nemčija za živino zaprla svoje meje. Zatem je zbornica budgetnemu odseku izročila predlog, da bi se pregledala pristojbina za posojilo, ki ga misli tržaško prebivalstvo najeti za zidanje magazinov pri novi luki. Dalje se je sprejela v tretjem branji postava o skladanji zemljiš. Izmed slovenskih poslancev je v ta odsek izvoljen g. Herman. Izvoljen je tudi grof Coronini, ki so ga priporočali levičarji. V razgovor je prišla včeraj tudi prošnja bosenskih kristjanov, da bi se že skoraj vravnale zemljišne zadeve. Prošnja se je izročila vladi, da uaj na vso moč na merodajnem mestu dela na to, da se brez zamude vravnajo zemljišne razmere v Bosni. Rešilo se je potem še nekaj drugih prošenj, ob dveh pa je bila seja sklenjena. Prihodnja seja bo v soboto in na vrsto pride vojaška postava, o kateri sem že poročal. Levičarji sicer trdijo, da bodo tudi glasovali za vojno postavo, a ni jim prav upati. Razun tega se hočejo priprostemu ljudstvu prikupiti in bodo stavili celo kopo novih predlogov, boje kakih 90, v katerih se bodo med seboj poskušali, kdo bode nasvetoval več in zdatnejših polajšav za kmeta. Večina bode imela pri tej postavi hudo stanje, ali treba je pomisliti, da so jej vezane roke vsled pogodbe z Ogersko, ker zamore sprejeti le tako vojaško postavo, ki bo obveljala tudi na Madjarskem. Vlada bo v tej seji menda tudi od-

se podali v cerkev sv. groba, da v Jeruzalemu praznujejo veliko noč. Tudi Eusebij se tje napoti z nekajimi prijatelji in hoče zauzeti svojemu stanu primeren prostor. Stopivši v cerkev vzbudi med navzočimi nekako pomišljanje in tisti njegovih duhovnih sobratov, ki so ga prej slavili kot slavo in steber, ne le cerkve jeruzalemske, nego vesoljne cerkve, mesto da mu podado roko, obrnejo se proč.

Iz teh mnogovrstnih značil mogel je Eusebij posneti, kako velika da je nemilost v katero je padel.

Al to so bila le slaba predznamenja, kajti izid je imel presegati njegove najhuje slutnje.

Zares, kaj je moral doživeti! Tukaj se vzdigne škof s svojega patriarhalnega sedeža iz z ostrim, srditim obrazom k njemu pristopi mu dé s prstom na-nj kazaje: Odatranise!

Eusebij je bil kakor omamljen. Škofa še precej razumeti ni mogel. A škof vedno srditeji, mu zapove s krepkejšim glasom: Odidi bogoskrunec; zapusti ta sveti kraj; misli na to, kako da zmote svoje obžaluješ in prekličješ!

Viharno se je dvigala duša v prsih Eusebijevih. Grozno mu je srce toliko. Kaka uganka je to? Kaj ima to očitjanje pomeniti?

Kakega bogoskrunstva bi se bil ne vede ukričil? Za trenotek se zamakne v vse svoje življenje in laičesar ne more dobiti, kar bi tako odgnanje opravičevalo.

Dasi mu je bilo hudodelstvo nevidno, bila mu je vendar obsodba preobčutna. Ker ga je zadela nje teža, ni prašal za nje pravičnost. Videl je, da je škof vesten, toda slabo podučen. Pa tudi sedaj o velikonočnih praznikih noben razgovor ni bil mogoč med škofom in duhovnikom.

Molče, a dostojno zapusti svoj prostor, izide iz cerkve in se napoti k svojemu ubogemu stanovanju.

Ravno kar je odšel memo atrijsa, konstantinove palače se držečega, bolestne svoje sanje razmišljajoč, to ga vzbudi znani glas:

„Eusebij!“

„Eusebij!“ šepče Bonos, kajti to je bil, ki se je hitro iz cerkve podal za izobčencem.

— „Kaj češ ti od mene?“

„To kar me s pravim sočutjem navdaja.“

— „Beseda, pravim, nima nikakega pomena v tvojih ustih in tvoje sočutje je prihlinjeno.“

Bonos se ovlada.

govorila na interpelacijo Neuwirthovo glede deželanske banke. Levičarji si domišljujejo, da bodo s to zadevo vlado spravili v hude zadrege, ter hočejo staviti predlog, da bi se o njem pričela obširna razprava. Pa vlada ima tako mirno vest, da se take razprave ne boji, in je desnici razodela, da nima nič zoper to, ako tudi ona glasuje za tako razpravo. To se bo tudi zgodilo, ako se levičarji v zadnjem trenutku ne pomislijo in ne obmolknejo.

„N. fr. Presse“ je te dni poročala, da misli grof Coronini okoli sebe zbrati in nekako zadrugo vseh tistih poslancev napraviti, ki niso še v nobenem klubu. Ta zadruga bi imela samo namen, da se dotični poslanci prostovoljno zbirajo in posvetujejo. K tej zadrugi boje pristopijo Istrijanci, Goričan Pajer, baron Žvegelj, južni Tirolci pa Moravski veliki posestniki. Listi pravijo, da se jih jim bode pridružilo tudi nekaj poslancev iz Hohenwartovega kluba. Pa ta je bosa; opat Fröschel in prošt Wieser, ki je te dni stopil iz kluba, ostaneta samca in se novi zadrugi ne bosta približala, zlasti ker je grof Coronini boje rekel, da bode v vseh liberalnih vprašanjih glasoval z levico. Goriški prošt Valussi pa s Tonkljem ostane v Hohenwartovem klubu. „Wien. allg. Zeitung“ se danes hudo norčuje iz nove zadruge in po „Brencljnovu“ popisuje izmišljeni shod te nove družbe, ki hoče na vse strani ohraniti svojo samostolnost ter se toraj ne zmeni tudi za svojega načelnika.

O naučnem ministru baronu Konradu nek list danes poroča, da res misli odstopiti, pa ne vsled vedno hujšega pritiska Čehov, ampak ker bode skoraj imel 40 službenih let in se mu je dalje službovanje že pristudilo. V budgetnem odseku so mu Čehi zelo očitali, da praške-česke univerze še ni osnoval, in tudi dr. Vošnjak se je bitko pritoževal, da se v slovenskih deželah niso izvršile resolucije o slovenskem naučnem jeziku.

Smrt dr. Bleiweisova zbudila je splošno sočutje. Hohenwartov in česki klub sta precej v torek zvečer sklenila svoje spoštovanje do ranjkega s tem razodeti, da položita vsak svoj venec na njegov grob. Česki klub je slovenskim poslancem izrazil svoje sočutje in ga razun tega telegrafično sporočil tudi rodni Bleiweisovi. Zarad važnih odsekovih sej slovenskim

„Tvoja žalost te zapeljuje, brate moj“, nadaljuje on.

— „Bog hotel, da bi se motil glede tvojega bratovskega namerjanja.“

„Tako? Kaj dvojiš o njem?“

— „Ne, gotovo ne dvojim.“

„O mojem prijateljstvu?“

— „O tvoji nezvestobi.“

„Zaboga, kaj govoriš?“

— „Ne sklicuj se na Boga, ki vidi na dno srca.“

„Ravno zato ga pozivljem na pričo.“

— „Si ga hočeš storiti soukrivičenca?“

„Nikakor ne, nego storiti ga čem svedoka moje iskrenosti do tebe, mojega sočutja pri tvoji potrnosti in pričo moje udanosti za tvojo stvar.“

— „Človek, ti imaš dar, da nesramno lažeš.“

„Ti pa dar, da si nepravichen.“

— „Meniš li, da te ne morem osramotiti?“

„Misliš, da te ne morem prevériti?“

— „Dobro, tedaj govori!“

„Ná, tukaj beri.“

Bonos mu poda rokopis. (Dalje prih.)

poslancem ni bilo mogoče iti k pogrebu v Ljubljano, naprosili so pa dr. Poklukarja, ki ravno biva v Ljubljani, da jih nadomestuje in da v njihovem imenu naroči dostojen venec za blagega ranjkega. Razun njih daroval je še knez Ernst Windisch-Grätz peseben venec, ker jo visoko čislal ranjkega dr. Bleiweisa. V tukajšnjih listih bila so o njem dolga in obširna poročila. Izvrstni so bili članki v „Vaterland“, „Tribüne“ in „Politik.“ Judovski liberalni listi so se po svoji grdi navadi norčevali iz ranjkega in iz čistih in blagih njegovih namenov. Ko bi bil njihovih načel, bi bili vse drugače o njem sodili.

Od hrvaško-štajerske meje, 27. nov. Napačna ortografična pisava.) O napčui pisavi slovenskih ponemčenih lokalnih imen je tudi sl. vr. „Slov.“ predlagalo, naj jo boljših listov vredništva n. pr. „Laibacher Zeitung“, dobro tudi „Süd. P.“ sboljšajo, ter slovenske imena tudi uvedejo v nemščini. Pri nas še tako daleč nismo, vendar treba gledati, da se nemško localne imena pravilno pišejo, ter se odloži, kar je odveč. Pravilno skrajšana nemška pisava je clo novo nemščina, pred par leti proglašena a ne sprejeta, ker se je bil prvi nemec upiral, isto djansko odstranjeni narodni svet, nemško pomirjivi (ausgleichfreundlich) krogi, firme, kakor bukvarna Mozerjeva v Gradcu uže več let rabijo; še clo v nemško nasprotnem taboru sem jo slišal zagovarjati in spoštovati: da tako ne vem, zakaj je ne bi splošno rabili.

Spominjam se še, ko smo pisali „Gratz“ v oni dobi, ko smo za isti kraj še marko 10 kr. potrebovali; „Gratz“ pa je uže odložilo zimsko suknjo, ter se spomladansko „Graz“ nosi, in vendar je Gradec na vsako stran še Gratz alj ostane Gradec t. j. radikalen; čemu tedaj zdaj pisati „Gonobitz“, „Windischfeistritz“, „Windischgratz“? Ne tirja se, da se po tem ravna jo visoce osebe blagorodnega zadnega kolena, kakor se ugovarja! Ti se slobodno zgodovinsko pišejo. Občna pisava pa naj ne zaverzuje dobro, če tudi prihaja od narodne strani, vgodni čas je, da se pri nas piše: Artič, Boč, Reihenek. Hohenek, Gonobic, Loče, Polenšak, Pameč, Pišec, Rečah, Reifnik, Rohič, Saurič, Spitalič, Čadram in to vse, da se razvidi zunajno, kde so kraji ležeči, kar menda zdaj ne bo več grešno. Narbolj pa človeka sovražnega zvrati napčna pisava, ako se več imen skupno načrka; gospoda lahko ložej spregleda nepotrebne črke. N. pr. Kerschbach, Pametsch, Pischetz, Pöltschach, Rättschah, Tschadram, Rohitsch, Sauritsch, — marsikatero nepotrebne. Pričakujemo, da clo nasprotniki čislajo, kar je praktičnega.

Od Drave, 28. nov. Nemški študentje na Dunaju.) Opozorujemo naše novine zlasti več, da tudi nemške dijakne na Dunaji marljivo zapazujejo, ki ropotajo več kakor treba in dopustljivo. „Lesehalle der deutsch österr. Studenten“ je napravilo comers na čast novim rectorjem ob pričetku tega šol. leta, in tukaj se je pilo po navadi in tudi govorilo tako; o čem bi pa radi znali, da navada prešnja ne zastara ali ostane. Pihla ondi samo velikonemški duh! Vsi skupaj, študentje pa professorji, govore tukaj o nemškem izobražilišču, o sredi nemštva, o edinozveličavnem germanizmu, u nemškem napredovanju da je kaj! G. rector, ki sedaj uže zastarelo rectorjevo medalijo z napisom: Franciscus II. 1806. Imperator Germaniae et Austriae. (!) še nosi, je tudi povdarjal superioriteto nemških dijakov; gost Dr. Menger pa je appelliral: „an die Pflichttreue der (deutschen) Studenten für den

Dienst der Wissenschaft, damit sie später für Freiheit und Fortschritt eintreten und deutsches Nationalgefühl in ihre Heimat verpflanzen Können“ — oder zu deutsch die deutsche alte Praeponderanz aufrechterhalten vermögen. To je uže vse prav, vendar hočemo gospodo le opozoriti, da ove univerzija ni „die Universität der Wiener“ ali samo nemška univerzija, temoč da je univerzija v središču Austrije. Ako g. Dr. Menger dijakne prosi, da se marljivo uče, je to edino dobro in bi naj tudi pri tem ostalo; ako pa ta gospod in g. rector ž njim o nemški praeponderanciji ali superioriteti govorita, pa pogoja dijakom zamolčita, ki sedaj ne more drug biti nego se naučiti pred francoščine ali saj zraven francoščine le enega slavjanskega jezika, ako hočejo med Slavjani kedaj kulturo trositi pa si kruh služiti: to se meni vidi nemškega dijaka opehariti. Dosledno pa tudi ni učiti se zraven nemščine edinega fraucoskega jezika, pozneje pa škiliti v slavjanske dežele. Ako gg. nemški dijakni v tem napačnem smislu govoré, se vidi da pridno obhodujejo nemško zemljo, kadar prekoračijo dunajske ceste, pa nikakor ne morejo dospeti do kake avstriške slavjanske dežele. Ako pa je dunajski g. rector še zdaj slučajno duhoven, bi bili pa pričakovali, da bi bil povdarjal, da nemška superioriteta ni v besedi marveč v obnašanju in zmožnosti ali glavi, in da sploh med narodi „an und für sich“ ni razločka kakor kršanstvo uči: Da samo dvojih besedi sv. ap. Paula omenimo, ki je bil sovražnik vse osebne narodne ošabnosti, slišimo: Rom II 11: „Non enim est acceptatio personarum apud Deum“ in III, 29: „An Iudaeorum tantum Deus? none et Gentium? Immo et gentium“ Kdaj bo konec dunajske ošabnosti?

Iz Štajarskega, 27. listop. (Deželna jezika, uradniki, zdravniki pa novo leto 1882.) Upamo ne samo, ampak je tudi potrebno, da se stanje slavjanskega jezika po naših deželah v novem letu vsakako zboljša; bodisi da slavjanski jezik kot prvega v deželi smatrajo kakor na Kranjskem, ali bodi si da je drugi deželni jezik, kakor se slovenski po drugod čisla. To je železna tirjatev časa in vso izvanredno nasprotovanje ne bo nič zabranilo. Zboljšanje nemškega jezika ni treba, ker med slavjansko inteligencijo ni v nevarnosti, in ker si sploh boljši stanje tega jezika misliti ne dá, tudi v nemških krogih ne; ako samo upijejo, dobro vedo zakaj upijejo in da je upitje prav za prav neresnično, nepotrebno. Ako pa nasprotniki pri vsem tem upijejo po večem odgojenju nemštva, ter glede stanja deželnih jezikov niso zadovoljni: morejo ne hote ze zboljšanje slavjanskega jezika se potegovati ali bodo saj to dosegli, ako nemščina više zboljšati se ne da. Ako bodo hoteli Nemci nasprotniki na nas uplivat, bodo morali prihodnjič znanje slav. jezika si zboljšati ali zbrusiti si slovonski jezik; že sstaro slovenščino ne bodo izhajali znami. Naši zdravniki pa uradniki bodo za prihodnost se bolj sprijaznili z deželnim slov. jezikom; rečemo za prihodnost, ker v prihodnosti nastavljanje javnih oseb v javne službe brez znanja slov. jezika in to popolnoma ne bomo spregledali, kakor v zaminulem času. Za dežele z dvojimi deželnimi jeziki je pravično tirjati od zdravnikov znanje obojih jezikov; tako je tirjal Kussi v deželnem českem zboru za Česko in poslanec Einspieler v koroškem deželnem zboru za koroško; zadnji je tirjal, naj se v koroški bolnišnici nastavi obojih jezikov zmožni zdravnik, v kojoj se prinašajo bolniki vsacega jezika, kakor se tudi stroški zajemajo za de-

želne potrebe od vsacega naroda; nasvet, če tudi takrat ni obveljal, vendar v prihodnosti povsodi veljati ima, ako ga tudi drugokrat g. dekan in poslanec Nestel v Celovcu z g. Einspielerjem ne podpira, za kojega so tudi Slovenci gorečo glasovali, nepoznavši ga. Bode vlada tudi druge uradnike prihodnjič še nastavljala slovenskemu jeziku nezmožne? Za preteklost je paradržala pri razpisavah služb tirjatev, da ima proslinik zmožen biti obojih deželnih jezikov, pa marsikrat se je radovedno popraševalo po osebah, ki imajo po različnih gosposkah oblast spregledati prosliniku znanje slov. jezika? Če je kaj istine na tem, radovedni tudi mi javno prašamo, kdo sme spregledati prosliniku znanje slov. jezika? Če je kaj istine na tem, radovedni tudi mi javno prašamo, kdo spregleda znanje slov. jezika pri namestnji graški viši sodnji, kdo pri celški ali ljubljanski okrožni sodnji, kdo po deželnih odborih, ali katera oseba pri teh gosposkah v dvomu skušnje vodi pa tudi spričevala izročuje prosliniku? Morajo li vse tiskane listovine za različne c. k. urade v slovanskih krajih edino le se tiskati na Dunaju pa v nemščini ter se tako javno nabijati? Došel je zdaj nasprotni ukaz iz Dunaja, če resnica. Tukaj upamo, da solnce pravice v letu 1882 močnejše zasije! Vojni minister je nedavno v delegaciji dobro zaznamoval prihodno jezično načelo, rekši da je nemški jezik sporočevalni za više vojne urade, da pa pa mora vsak častnik tudi govoriti še jezik svojega polka.

Domače novice.

V Ljubljani, 3. decembra.

(Pogreb dr. J. Bleiweisa) bil je velikanski, da Ljubljana ni še takega videla in ga morda zopet sto let ne bo. Od vseh strani Slovenije prihiteli so rodoljubi, da skažejo svojemu voditelju zadnjo čast. Vencev smo našli 140, reci sto in štirideset, zastav pa je bilo 15. Pravi se nam, da se je ob štirih začelo zvoniti po celi deželi Kranjski, od druge strani zopet slišimo, da le po celi ljubljanski okolici; sicer bomo to že zvedeli. Ob isti uri se je prižgala po mestu plinova svečava. Sprevod se je vršil v sledečem redu: Najpred je prišlo 30 črno oblačenih pogrebcev od „entrepise de pompe funebre“ s črno zastavo. Potem godba. Ta je bila pa preveč spredaj, ker v sredi in od zad pri sprevodu so bili toliko oddaljeni od godbe, da je niso ne videli, ne slišali. Potem so usmiljene sestre iz sirotišnice vodile svoje dečke in dekleta. Ljubljanski gimnazijalci so nosili več lepih vencev, ter se pogreba v obilnem številu vdeležili; realcev menda ni bilo. Za šolsko mladino so stopali „sokoli“ in nosili 35 vencev. Za sokolci je hodilo č. duhovščina, našli smo kakih 50 gospodov, brez tistih, ki so spremljali trugo v ornatu. Potem so prišle razne družbe z venci in zastavami. Veterani so bili v obilnem številu zastopani, ravno tako društvo katoliških rokodelcev, oboji z zastavama. Deputacije iz dežele, ki so v vrsti hodile ali z venci ali zastavami, bomo našli na drugem mestu. Najlepše vence so nosili Hrvati; te vence so ljudje že dopoldne v čitalnico gledat hodili; venci so bili iz lavorjevih listov in iz krasnih kamelij, pri njih pa široki svilnati trakovi z zlatimi franžami. Poslani so bili ti venci od zagrebškega „sokola“, od pevcev hrvaških (društvo „Kolo“), od študentov viših šol, od akademije znanosti in umetnosti ter od „matice hrvatske“. Krasni venci delajo Hrvatom čast in nas veselijo, da zamoremu konstatirati, da se je ravno

hrvaški narod z največjim sočutjem udeležil slovesnega spreveda. Iz tega vidimo, kje imamo dejansko podporo pričakovati. — Za veterani in požarno stražo so prišle ljubljanske gospice in gospe, črno oblečene. Za temi en del bogoslovcev; potem o. frančiškani. Ljubljansk meščan (g. Bergant) je nosil pokojnega rede na blazini (Francov Jožefov red, potem železne krone in ruski Vladimirov red). Zdaj je prišlo kakih 30 bogoslovcev, ki so celo pot kaj lepo peli žalostinke. Potem mnogo duhovščine z mrličem. Trugo so nosili kmetje; pri njih mnogo svetilcev. Za trugo so hodili odlični gospodje, deželni predsednik, čast. gospod knezoškof, gosp. deželni glavar dva generala, mnogo korarjev itd. Kmalu za njimi so prišli pevci ljubljanske čitalnice. Iz raznih korporacij smo jih razločili: uradnike, učitelje, profesorje, advokate, zdravnike, deželne poslance, uradnike deželnega odbora, magistratne uradnike, meščane itd. Gledajočega ljudstva je bilo silno mnogo po vseh ulicah, koder je sprevod šel, gori do sv. Krištofa. Na mirodvoru je bila gnječa velika, vendar se ni nobena nesreča zgodila. Na tisoče je bilo ljudstva, pa vse je postalo mirno, ko je g. Sveteč, poslanec iz Litije, govoril nagrobni govor, povdarjal zasluge in čednosti pokojnega voditelja in stavljal ga mladini v izgled. Pevci pa so dve pesmi nagrobnic kaj lepo zapeli. Tako je bil končan otožni dan. Oče dr. Bleiweis je ostal sam na mirodvoru, mi drugi pa smo šli v mesto nazaj. Po vsem mestu ni bilo drugega pogovora, ko o Bleiweisu, to že tri dni tako. Spominjali pa se ga bodo še čez sto in sto let, kolikor časa bo kaj Slovanov na svetu. Zguba za Slovence je velika; posebno kmetje bodo težko dobili tako iskrenega in delavnega prijatelja, kakoršnjega so imeli v dr. Bleiweisu.

(*So. zadušne maše*) za ranjcega dr. Bleiweisa se beró danes in v pondeljek v stolni cerkvi.

(*Slovanski listi*) izražajo svoje sočutje z nami nad zgubo slavnega voditelja dr. Janeza Bleiweisa. Hrvaški „Obzor“ je prišel črno obložen. Dunajski judovski listi pa stvar čisto prezirajo. In vendar še mnogi Slovenci take liste podpirajo, ker jih tré po kavarnah in čitalnicah! Če se zgodi pri nas le kak majhen škandal ali pretep, tačas imajo svoje predale napolnjene od psok na našo narodnost. O tako važnem dogodku, kakor je smrt dr. Bleiweisa, o tako vrljem možu pa ne najdejo nobene lepe besede!

(„Velnici.“) Nekdo nam hoče v podlistku „Slov. Naroda“ dokazati, da se piše „netjak“, ne pa „nečak.“ Mi še nismo nikoli drugače slišali, ko „nečak“ in tega se držimo, naj potem učeni jezikoplačilci pišejo, kakor hočejo. Sicer se pa za oslovo senco ne bomo prepirali; protestirati pa moramo proti temu, če tisti „velničar“ ne zna ali neče ločiti med jezikovnimi in med tiskovnimi pomotami. Tisti spis je bil res ves poln tiskovnih pomot, tako da je bil skoraj nerazumljiv. Prišlo pa je to, ker se je rokopis še le zvečer v tiskarno prinesel in brez korektur ostal.

Razne reči.

— Slovestvo. Pastyr duhovni ima v II. sešitku II. tečaja spet mnogo tehtne tvarine na pr. ogovore izdelane in osnovane clo III. nedelje po razglasenji Gospodnjem; v katehetskem oddelku prav zanimive razprave, katehetom celó potrebne; tako tudi v vednostnem o primerjajočem bogoslovju, o protestantizmu;

iz pravoslovja, liturgike, pastirstva dejanjskega. V literarnem napravlilu je kratko pa dobro vrli Slovenec M. Karba na Dobrni Štajarski opisal našo družbo sv. Mchora, katero je ponatisnil tudi „Čeh“, in v glasilu samem vredništvo prav poprijema rojake česke, češ, Slovencev je malo, prav nas toliko, in vendar pri onih daje se ena knjiga na osem ljudi, pri nas Čehih pa zadostuje 600 osebam! Kolik razloček v tiskovnem društvu katoliškem, kateri ima enak namen. Tudi se primerno objokujejo slabe knjigare, ktere nekteri pisači razširjujejo med češko ljudstvo, da naj se jih varuje.

— Ilustrovane dejiny literatury vseobecné, spisal Petrov, zaklada V. Steinhauser v Pilzmu dospele so 19. sešitka, á 45 kr., v katerem se po že povedanem redu razpravlja literatura italška — poezija in proza — vdrugi in tretji dob, v slikah kažejo se Michel Angelo Buonarotti, Leonardo da Vinci, Lodovico Ariosto, Leo X., Torquato Tasso, Dante a Virgil v peklu itd. — literaturo italško dovrši se I. del te znamenite občne literarne zgodovine.

Za Miklavževa darila.

pristujejo najboljše slovenske sledeče knjige, katere se vedno v **katoliški bukvarni** dobivajo.

Kleinmayr, Jul. pl. Zgodovina slovenskega slovstva, jako okusno vezana 1 gl. 80 kr.

Kržič A. Izgledi bogolj. otrok, vezano 40 kr.

Marešič F. Lurška mati božja, jako lično v platno vezana 1 gl. 40 kr.

Orožen Val. Zbrani spisi, vezani 70 kr.

Pajk J. Izbrane narodne srbske pesni s srbsko slovnico i rečnikom 40 kr

Slomšek A. M. Zbrani spisi I. in II. del: Pesni, razne brilike in povesti, jako okusno v platno vezane 2 gl. 50 kr.

Zbrani spisi III. del. *Životopisi*. Isto tako kot poprejšnja dva vezana 1 gl. 70 kr. Želeti je da se knjiga kolikor mogoče med slovenskim narodom razširi, ker je obče znano, kako izvirno je Slomšek pisal. To je naš velikan, s katerim se smemo ponášati. Slomšekova dela dobijo se tudi nevezana.

Spisi Krištofa Šmida s podobami. I. snopič, Ljudev. Hrastar, v pol platno vezano 40 kr. II. zvezek, Jozafat, vezan v pol platno 40 kr. III. zvezek, Pridni Janezek in hudob. Miheč, vezan v pol platno 50 kr. I. zvezek 70 kr., II. zvezek 70 kr., III. zvezek 80 kr. Vsi jako okusno vezani.

Tomšič J. Dragoljubci, lično vezani v pol platno 40 kr.

Peter rokodelcič, lično vezan 60 kr.

Vraz Stanko. Izbrane pjesme, s uvodom Franje Markovića, Sa slikom pjesnikovom. V sijajni vezi. 3 gld. (3)

Razun tu naštetih knjig imamo veliko zbirko še drugih slovenskih Ruske, poljske, češke, bulgarske, srbske, hrvatske in nemške knjige se pri nas naročujejo. Naročila točno izvrši kjer je le mogoče

Katoliška bukvarna
v Ljubljani.

Služba orglarja

se oddaja v Kresnicah blizu Litije. Dobiva prosto stanovanje, biro in še nekaj malenkost.

Prosilci za to službo naj se oglasijo do 16. decembra t. l. pri farnem predstojništvu v Kresnicah. (2)

Telegrafične denarne cene 2. decembra.

Papirna renta 77 30 — Araharna renta 78 10 — Zlata renta 93 75 — 1860 letno državno posojilo 133 — Bankine akcije 352 — Kreditne akcije 361 — — London 118 35 — — Ces. kr. občini 5 58. — 20-frankov 9 40.

J. Blaznikovi nasledniki v Ljubljani.